

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและความชุกของปัญหาพฤติกรรมของเด็กนักเรียนและความเชื่อมโยงของปัญหาพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่ โดยมีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้คือ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนเพศชายและหญิง อายุ 6-16 ปี จำนวน 874 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางมาตรฐานของ Darwin Hendel (1987) (อ้างใน นิโบล นิมกักรัตน์, 2539) ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% จากจำนวนประชากรใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 382 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การสอบถาม แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของเด็ก ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทของเผ่า สมาชิกในครอบครัว สถานภาพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา

2. แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (Thai Youth Checklist) แบบสำรวจชุดนี้เป็นเครื่องมือมาตรฐานซึ่งเป็นลิขสิทธิ์ของศูนย์สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข ที่ได้รับการพัฒนาให้ใช้ในการศึกษาปัญหาพฤติกรรมเด็ก แบบสำรวจมี 2 ชุด คือ สำหรับผู้ปกครองและสำหรับครู ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง เนื่องจากเด็กอยู่โรงเรียนประจำลักษณะกิน-นอน มีครู ผู้ปกครองทำหน้าที่ดูแลจึงให้ครูเป็นผู้ใช้แบบสำรวจ ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเบื้องต้นของเด็กและผู้ตอบแบบสำรวจ คือ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง และพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก ได้แก่ การทำกิจกรรมด้านต่างๆ การเข้าสังคม กับเด็กวัยเดียวกันและกับผู้ใหญ่และเรื่องการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 เป็นหัวข้อพฤติกรรม สำหรับผู้ตอบแบบสำรวจ ให้คะแนน 0, 1, 2 ตามความ มากน้อยของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเท่าที่สังเกตเห็นจากเด็กในปัจจุบันหรือในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

คะแนน 0 = ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าวเลย

คะแนน 1 = มีพฤติกรรมดังกล่าวเพียงเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง

คะแนน 2 = มีพฤติกรรมดังกล่าวอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก

แบบสำรวจชุดนี้มีหัวข้อพฤติกรรมให้ประเมินโดยมีหมายเลขหน้าข้อ 1-135 แต่ในข้อ 56 จะแบ่ง เป็นข้อ ก-ฉ (9ข้อ) รวมเป็นหัวข้อพฤติกรรมทั้งหมด 143 ข้อ

การคิดคะแนน คะแนนรวมของแบบสำรวจพฤติกรรมสำหรับผู้ปกครองได้จากการรวม คะแนนรายข้อที่ผู้ประเมินพฤติกรรมให้คะแนนข้อเหล่านั้นเป็น 1 และ 2

คะแนนเต็มของแบบสำรวจชุดนี้ คือ การนับจำนวนข้อทั้งหมด (143 ข้อ) $\times$ 2 แต่เนื่องจาก ข้อ 135 เป็นข้อที่ให้ผู้ประเมินเพิ่มเติมปัญหาที่ไม่ได้ระบุไว้แล้วในตอนต้น การให้คะแนนของผู้ ประเมิน จึงแตกต่างกันออกไป แล้วแต่ว่าจะมีการเพิ่มปัญหาหรือไม่ จึงตัดข้อ 135 ออก คะแนนรวมสูงสุด ของแบบสำรวจจึงมีค่าเท่ากับ $142 \times 2 = 284$ คะแนน

การใช้คะแนนเต็มเพื่อจำแนกเด็กปกติกับเด็กที่มีปัญหามีตารางเกณฑ์มาตรฐานของเด็ก ตามเพศและอายุดังนี้คือ

ระดับ	คะแนนรวมทั้งหมด			
	อายุ 6-11 ปี		อายุ 12-16 ปี	
	เด็กชาย	เด็กหญิง	วัยรุ่นชาย	วัยรุ่นหญิง
ระดับผิดปกติ (Clinical Range)	67 ขึ้นไป	66 ขึ้นไป	58 ขึ้นไป	58 ขึ้นไป
ระดับปานกลาง (Moderate Problem Range)	58-66	57-65	50-57	50-57

ระดับ	คะแนนรวมทั้งหมด			
	อายุ 6-11 ปี		อายุ 12-16 ปี	
	เด็กชาย	เด็กหญิง	วัยรุ่นชาย	วัยรุ่นหญิง
ระดับเล็กน้อย (Mild Problem Range)	49-57	48-56	42-49	42-49
ระดับปกติ (Normal Range)	48 และ ต่ำกว่า	47 และ ต่ำกว่า	41 และ ต่ำกว่า	41 และ ต่ำกว่า

ขั้นตอนและวิธีการในการทำสนทนากลุ่มย่อยแบบมุ่งประเด็น (Focus Group Discussion)

กลุ่มสนทนาแบบมุ่งประเด็นจัดทำขึ้นระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยแยกเพศและช่วงอายุ คือ กลุ่มเด็กชาย-หญิงอายุ 6-11 ปี วัยรุ่นชาย-หญิง อายุ 12-16 ปี โดยให้ครูประจำเรือนนอนสุ่มเลือกอย่างง่ายจากเรือนนอนต่างๆ กำหนดทำการประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เวลากลุ่มละ $1\frac{1}{2}$ ชั่วโมง และมีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือกับครูผู้ดูแลเรือนนอนในการสุ่มเลือกอย่างง่ายเด็กตามช่วงอายุและเพศที่กำหนดไว้
2. เมื่อได้รับการตอบรับจากครูและแจ้งให้นักเรียนที่จะเข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย นำรายชื่อมาจัดกลุ่มตามเพศและช่วงอายุ จัดกลุ่มๆ ละ 10 คน ได้ทั้งหมด 4 กลุ่ม
3. ผู้วิจัยเข้าไปพบเด็กเพื่อนัดหมายเวลาและสถานที่ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการประชุมกลุ่มรวมทั้งชี้แจงให้เด็กทราบว่าข้อมูลที่ได้จะไม่มีผลต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มย่อยแบบมุ่งประเด็น
 1. การจัดรวมด้านหอพัก ความต้องการและข้อเสนอแนะ
 2. การจัดการด้านสวัสดิการ ความต้องการและข้อเสนอแนะ
 3. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ความต้องการและข้อเสนอแนะ
 4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากสาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่
2. เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยขอเข้าพบครูผู้ปกครองและครูผู้สอน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยจัดการอบรมการใช้แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (Thai Youth Checklist) ให้แก่ครูของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่จะทำการเก็บข้อมูล โดยมีนักจิตวิทยาผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ เป็นผู้ดำเนินการอบรม
4. ผู้วิจัยเข้าพบนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการเก็บข้อมูล
5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลในชุดที่ 1 โดยการใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และจัดการสนทนากลุ่มย่อยแบบมุ่งประเด็น (focus group discussion) ครูผู้ปกครองที่ได้รับการอบรมการใช้แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก เก็บข้อมูลในชุดที่ 2
6. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง
7. วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. เชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อหาค่าสถิติดังนี้
 - 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยหาค่าร้อยละ
 - 1.2 การวิเคราะห์ลักษณะและความชุกของปัญหาพฤติกรรมโดยหาค่าความถี่และร้อยละ
2. เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการประชุมกลุ่มย่อยแบบมุ่งประเด็นกับลักษณะปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้น